

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Žganjpitje na Kranjskem.

II.

Direktni davek je najtežje plačevati, ker se pobira takorekoč od kapitala, ker se mora za davek namenjeni znesek imeti gotov dan pripravljenega in ker je izpostavljen nevarnosti eksekucije, kar je najnevarnejše, ker se z eksekucijo ne zadene prihodek dotičnika, marveč njegov kapital.

Indirektni davki imajo prednost, da se v obče plačujejo prostovoljno, ker je vsak v položaju, ne zavžiti marsikatero davku podvrženo stvar, ker se pobirajo v razmeroma nizkih svotah, katere posamezna družina skoraj ne čuti, ker se pobirajo ob času, ko se zadevno stvar kupi, torej ne gotov dan in ker niso podvrženi eksekuciji.

Direktni in indirektni davki naj se drug drugemu pravično spopolnujejo. Direktni davek zadene onega, ki kaj poseduje, indirektni davek onega, ki kaj porabi. Potemtakem nosijo bremena javnega gospodarstva vsi sloji, v kolikor mogoče v pravičnem razmerju.

Kakor že povedano, pobirajo se za bremena avtonomne uprave na Kranjskem doklade večinoma od direktnih davkov, dasi je občinam po § 78. in 81. obč. reda dovoljeno pobirati tudi doklade na indirektnih davkih. Dežela že to stori, ker pobira doklade 20 vin. na žganje in 2 K na pivo ter 40% deželno doklado na užitnino. Ravno tako bi lahko občine uredile pobiranje dokladov za občinske potrebščine od indirektnih davkov.

Vse občine brez izjeme bi lahko pobirale 15 do 20% občinsko doklado na užitnino, 1 K od hektolitra porabljenega piva in primerno doklado na žganje in bi s tem prav izdatno znižale občinske doklade na direktni davek.

Ko bi vse občine na Kranjskem sklenile pobirati 20 vin. od hektoliterske stopinje, bi vsaka občina brez izjeme lahko znižala občinske doklade za 6%, nekatere občine celo do 15%.

Sestavili smo v tem pogledu račun, iz katerega je korist našega nasveta po številkah dokazana.

Občinske doklade 20 vin. od hektoliterske stopinje bi nesle za vso kronovino brez mesta Ljubljane po dosedanjih skušnjah 306.000 K, po odbitku režije 60.000 kron, čisto 246.000 K.

Brez mesta Ljubljane znaša predpisani direktni davek, t. j. zemljiški, hišno-

razredni, hišno-najemninski, potem razni pridobinski davki, osebna dohodarina in plačarina po izkazu za leto 1898. skupaj 2.009.011 K, to je pri popustu 6% občinske doklade 120.540 K. Občinska doklada 20 vin. na žganje bi torej presegala popust 6%, občinskih dokladov na direktni davek za 146.000 K.

Na posamezne politične okraje bi pripadalo:

Politični okraj	Po statistiki faktično v pol. okraju porab- ljena množina žganja à 100% v litrih	Predpisan direktni davek	Dohodek 20 h obč. doklade na žganje čisto po odbitku režije	Popust 6% obč. doklade na direktne davke bi znašal	V primeri po- pusta 6% z novim dohod- kom bi bilo prejemka	
					več	manj
k r o n e						
Postojna	64.000	176.720	10.300	10.600		300
Kočevje	80.000	142.888	13.000	8.568	4.432	
Krško	79.000	187.347	12.800	11.238	1.562	
Kranj	300.000	218.825	48.300	13.123	35.177	
Ljubljanska okolica	360.000	281.307	58.000	16.878	41.122	
Litija	134.000	179.974	21.600	10.794	10.806	
Logatec	89.000	225.020	14.400	13.500	900	
Radovljica	190.000	166.954	30.600	10.014	20.586	
Rudolfovo	50.000	170.153	8.000	10.206		2.206
Kamnik	140.000	159.804	22.600	9.588	13.012	
Črnomelj	48.000	100.019	7.200	6.000	1.200	

Iz te tabele je razvidno, da bi razun občin v političnem okraju novomeškem, vse druge občine imele prav izdaten, nekatere občine celo sijajen dohodek in bi se v občinski upravi moglo marsikaj izboljšati in urediti, česar sedaj ob pomanjkanju sredstev ni mogoče izvršiti.

Prizadet pri tej občinski dokladi bi ne bil takorekoč nihče.

Ko se je deželna naklada na žganje od 60 vin. znižala po državi na 20 vin., dele si vsled znižanja deželne naklade na žganje ostali znesek nekateri veliki trgovci in branjevc, ki žganje razpečavajo konsumentu. Tem je ta dobiček takorekoč z neba padel. Konsument nima o tem dobičku prav nobene hasni, kar je tudi prav, da se žganjpitje ne razširi. Ali tudi ti trgovci in ostali branjevc bodo gotovo iz ozirov na občno korist zadovoljni, če jim od 40 vin. vsaj 20 vin. dobička ostane, saj

je celo zastopnik v trgovinski in obrtni zbornici, poslanec g. Luckmann, leta 1900 v javni seji trgovinske zbornice dejal, da trgovcem iz prodaje žganja ne želi nobenega dobička, kajti mož je uvidel, da, čimveč je dobička pri prodaji žganja, tembolj se ga ponuja in čimbolj se ga ponuja, temveč se ga kupuje in pije. Dosedanja skušnja je to potrdila.

Občinske naklade na porabo žganja bi imele pa le vspeh, ko bi vse občine jednako visoko občinsko naklado sklenile, ki bi se pobirala po za vse občine enakih predpisih.

Trebalo bi torej sestaviti k tozadevnim sklepom občin okvirno izvršitveno naredbo, kar bi sicer ne delalo nobenih težav.

Občinske naklade na žganje bi zamogli pobirati deželni organi, ki so za ta posel že izveščani. S tem bi se preprečilo

sedaj preteče pocenjenje žganja in vsled tega tudi omejilo žganjpitje.

Ker so s pobiranjem take občinske naklade združene razne sitnosti pri prodaji, bi tudi trgovci ne iskali ravno v tej kupčijski stroki največjega dobička, polagoma bi jeden ali drugi celo opustil prodajanje žganja.

Pretečemu razširjenju žganjpitja bi se tako gotovo kolikor toliko v okoliših prišlo.

To je mogoče sedaj doseči, a več ne. Za bodočnost, za naš prihodnji rod pa je dokaj lažje skrbeti.

Tu je v prvi vrsti delati od strani zadevnih faktorjev na to, da se postavnim potom prepove in stroga kazni zapretili onemu, ki še nedoraslemu otroku daje, ponuja ali celo prodaja žganje. Tu bi trebalo z zakonom poseči tudi v družino. Stariši naj bi bili kaznovani, če se jih zasači, da svojim otrokom dajo alkoholičnih pijač.

V šoli naj bi se poučevalo o škodljivosti alkoholizma.

Država bi morala strožje paziti in bolj upoštevati potrebe zadevnih krajev, predno bi oddajala koncesije za žganjetoč.

Žganjetoč ob dnevih, ko se izplačujejo mezde, zlasti pa ob nedeljah in praznikih, naj bi bil povsem in povsod prepovedan. Ne trgovec, ne branjevec in ne koncesijonirani žganjetoč ob teh dnevih ne bi smel prodajati žganja.

Na delo torej, dežela, občine, duhovni in učiteljski stan! V združenju je moč, alkoholizmu bo komaj z združenimi močmi mogoče strupeno željo izriniti. Tu je polje, kjer se najdi vsak, komur je napredek milega nam naroda na srcu. Viribus unitis.

V Ljubljani, 19. septembra.

Češka taktika.

Češki poslanci se združujejo počasi v mnenju, da bo treba začeti z obstrukcijo, ker sicer ne bodo v državnem zboru dosegli ničesar. Sedaj je bajè tako lepa prilika, kakoršna se jim ne bo kmalu zopet nudila. Tudi poslanca Špindler

LISTEK.

Tragikomedija ženitve.

Spisal Marcel Prevost.

Oba sta izprevidela, da tako ne moreta živeti dalje t. j. potrositi več nego iznaša dohodek.

On je bil uradnik v neki banki s plačo 3000 frankov na leto, a imel poleg tega okoli 1000 fankov drugega zaslužka.

Imel je lepo stanovanje v ulici La Bruère, a Louise, njegova žena, se je oblačila jako elegantno, in je odhajala včasih za mesec dni v morske kopelji.

Toda Louise je razumela umetnost, živeti dobro tudi z malo denarja. Odhajala je poslej šestokrat v najbolj oddaljene prodajalne v Rue de la Paix, kjer je pregledavala klobuke in toalete, kakor da bi jih hotela kupiti, a je potem, ko je prišla domov, kopirala na pamet dela pariških krojačev. Pri tem jej je pomagala sobarica Adela.

Albert je delal ves dan v uradu, in se je, prišedši domov, ponašal s svojo lepo, elegantno ženo, s katero je šel čisto na večer v gledališče, kadar je dobila ona vstopnice od kakega prijatelja.

Dasitudi sta torej mnogo potrebovala, živela bi bila dobro in zadovoljno, ako se ne bi bilo nekoč nekaj pripetilo.

Nekega dne Albert ni imel posla v svojem uradu, zato se je zgodaj vrnil domov. Vrata v predsobi mu je odprla sobarica, katera ga je nekako iznenadeno pogledala.

Kmalu nato je prihitela tudi Louise, da pozdravi moža. Bila je nekam vznemirjena.

Začela sta se razgovarjati o različnem, kakor običajno, nakrat pa se jima je ustavilo oko v nekem kotu. Tam je bila prislonjena na zid palica, lepa palica iz bambusa s srebrnim držajem, katera ni bila Albertova last.

Ko sta opazila to palico, se jima je ustavil razgovor. Louise je povsila oči in je začela pregledovati neki list. Albert ni mogel niti besedice izpregovoriti, bilo mu je v glavi; ustal je in šel v svojo sobo, kakor da se sramuje videti to elegantno palico v sobi svoje žene.

Pri večerji ni spregovoril nihče besedice.

Naslednjega dne je odšel Albert kakor običajno v urad. Prišla je zopet noč in zopet dan — zatem ves teden, a nato mesec.

Albert pa ni imel moči, da bi izpregovoril kaj o oni palici.

V decembru je obolela žena na vnetju pljuč. Bolezen jo je vso uničila, tako da jej je naposled podlegla.

Albert je bil nesrečen radi smrti svoje žene. Vzel si je zopet stanovanje zase, a neka stara žena mu je vodila gospodinjstvo. Po smrti svoje žene je opazil, da se zdé dohodki mnogo manjši.

Kadar je šel v urad, je imel na sebi umazano, neočejeno suknjo, na kateri je nedostajalo gumbov; a klobuk je bil tak kakor da ga je našel na ulici.

In njegovi znanci so dejali:

— Revež, škoda ga je! Odkar mu je umrla žena, je povsem propadel.

Edino, kar je spominjalo njegove nekdanje elegance, je bila palica iz bambusa s srebrnim držajem.

Ako je kdo rekel, da mu ta palica ugaja, je Albert odgovoril zdihuj:

— Ta palica je spomin na mojo ubožico Louise.

Kadar je bil pa sam v svoji sobi, opazoval je dolgo to palico s srebrnim držajem, dokler mu niso začele solze kapati po bledem obrazu.

Kristov služabnik.

Dolgo sem omahoval, ali se naj posvetim težavnemu stanu, ki je v istini časti vreden, kadar ga ima njegov zastopnik v čisljih ter ga ne meče v prah vsakdanjega življenja. V teh duševnih borbah mi je dejal pokojni stric sledeče velepomembne besede, ki mi še doslej doné v ušesih: »Krasen stan, biti Kristov služabnik, a prevdri dobro, dolgo premišljuje, da ta stan se ne sme nikdar vlačiti na ulice, med navadna človeška opravila, marveč da je stan, v kojem se skrbi za duše.«

Če bi jaz bil katoliški duhovnik in veroval vse, kar bi imel verovati, čutim, kako bi živel! Bogu najvišjega usmiljenja, Bogu največje ljubezni bi gradil oltarje v sreih in dušah človeških. Baklje bi prižigal v temah in luč nebesnih zvezd bi sipal v človeške sanje. Brat bi bil ponižanim in revežem bi pritiskal na svoja prsa. Prislušal bi napakam svojih bližnjih v spovednici in v imenu Kristovem bi jim jih odpustil, ker bi veroval, da ne more biti toli velikega greha, da bi ga ne oprala sv. kri Njegova in ker bi, odpustil drugim, upal v odpustanje svojih grehov. Zajete tone nebeskih harmonij bi

in Srámek sta izjavila v imenu češkega kluba, da ne bo imel klub nikakega usmiljenja za vladno, temveč bo obstruiral tako dolgo, dokler se ne uresničijo upravičene zahteve Čehov. Tudi na shodu, ki sta ga imela poslanca Formánek in Jaroš, se je sprejela resolucija, v kateri izražajo volilci bojazen, da bi se dali češki poslanci od vlade zopet prevartiti, in bi se sklenila nagodba z Ogrsko na gospodarsko in narodno škodo Čehov. Zato pozivlja češki narod svoje poslance, naj ne dovolijo, da bi se sprejela kaka predloga, dokler vlada ne vrne njih lasti, t. j. češkega notranjega uradnega jezika, če tudi bi se imeli posluževati pri tem najostrejšega orožja. Mladočeško glasilo, »N. L.« menijo, da treba celó ugodno nagodbo obstruirati, ako noče vlada ugoditi pravičnim zahtevam Čehov. Proti manj ugodni nagodbi pa bi glasovali tudi tedaj, če bi vlada tudi izpolnila glavni želji Čehov ter jim dala notranji češki uradni jezik ter češko univerzo. »Politik« pa pozivlja Čeha iznova k zmernosti, češ, da podajajo Mladočehi s svojimi resolutnimi izjavami samo vladi in Nemcem direktivo. Tudi pravi »Politik«, da se dr. Žáček nikakor ni jasno izjavil, da je za obstrukcijo, ter se je celo previdno ogibal besede »obstrukcija«. Rekel je samo, da si bodo »volili v odločilnem trenutku ono, kar bo za sovražnika najbolj porazujoče.« A, da ne bi bil mislil dr. Žáček s tem obstrukcije, je skoraj izključeno.

25 letni jubilej bojov na Šipki.

Bulgarija se pripravlja na velikansko slavnost; preteklo bo kmalu 25 let, odkar je osvobodila Rusija Bulgare turškega trinoškega jarma. L. 1877., 24. aprila je napovedala Rusija Porti vojno. Rusi si niso šli takrat osvojati, kakor je dejal veliki knez Nikolaj v svojem dnevnem povelju, — temveč šli so na pomoč svojim sramočenim in tlačenim bratom ter v obrambo Kristove vere. In res so Bulgari s pomočjo Rusov zmagali Turke, ki so sklenili mir z Bulgari. Gotovo je, da imajo zahvaliti Bulgari sedanjí svoj obstanek Rusom. Toda do zadnjega časa so se kazali Bulgari svojim osvoboditeljem malo hvaležne in so jim obračali hrbet, kar je bilo delo Stambulova. Knez Ferdinand je vendar sprevidel, da to ni pravo postopanje do Rusov, posetil je ruski dvor, kjer je bil tudi prisrčno sprejet. In sedaj, ob 25 letnici osvoboditve Bulgarov hočejo pokazati Bulgari in Rusi svojo zvezo tudi javnosti, vsemu svetu. Knez Ferdinand je sam oddal ruskemu dvoru vabila k proslavi, katere se bo Peterburg

šepetal v ušesa trpečih, da pozabijo na nesoglasje tega življenja. Bolnikom bi opisoval življenje za grobom tako, da bi se ne plašili ostudnih vrtic, ki se imenujejo v tem solznem življenju — smrt. Vse besede Kristove bile bi moje življenje, moja kri, moja sapa — ne poznal bi drugih knjig, nego sv. pismo. Poln svetega strahu, poln svete groze in pobožnega zamaknenja bi bil vsako jutro, kadar bi imel v svoje umrljive prste jemati Kristovo Telo v podobi hostije, in s svojimi ustnami piti njegovo Kri v podobi vina. Celó življenje ne mogel bi s temi prati dotikati se posvetnih ali celo grešnih reči. Ako je molitev povzdviženje misli k Bogu, pogovor duše z Bogom, potem bi vedno hrepenel po vsakem trenutku, v katerem bi mogel svojo misel povzdigniti k Bogu, mesto da delam kaj drugega. Skratka: vem in čutim, kako bi živel kot katoliški duhovnik. Vidim pa, kako je Jezus Krist zapuščen kakor osamelo drevo v puščavi, in tisti, ki vanj najmanj verujejo, stoji najbližje pri Njem. To so moje misli o Kristovih služabnikih, stori torej po svoji pameti.

Posvetil sem se vendar temu stanu, a spoznal sem v bližini, kako je krvavo malo Kristovega duha med njegovimi služabniki. Videl sem, kakose zopet šopirijo nekdanji farizejci med cerkvenimi pastirji, kako se šopirijo kramarji v Kristovem ovčnjaku, kako se izprevrtača prava ljubezen do bližnjega, kako mnogi Kristovi namestniki nimajo niti najmanjše iskricice ljubezni do svojega lastnega sobrata. Moje srce radi tega krvavi ter se nehote oddaljuje od takih nositeljev vzvišenih, plemenitih Kristovih idej. Z bolešjo se spominam stričevih besed!

tudi udeležil. Seveda bo imela vsa slavnost bolj vojaški značaj ter se je bodo udeležili zlasti bojovniki iz leta 1877. je 25 letni jubilej osvoboditve Bulgarov vendar v političnem oziru velikega pomena, ker bo utrdil prijateljstvo Rusije z Bulgarijo.

Odklonjena avdijenca pri papežu.

Neki pariški sodrnik »Matina« je prosil papeža Leona avdijence, da bi izvedel za njegovo mnenje glede postopanja francoske vlade proti kongregacijam. Toda to avdijenco je papež odklonil. In celo posredovanje člena francoskega poslanstva v Vatikanu ni imelo nikakega vspeha. Kardinal Rampolla je odgovoril, da je papež že pred meseci sklenil, da se ne bo vtikal niti najmanj v francosko politiko in zato tudi ni hotel sprejeti raznih žurnalistov iz različnih dežel. Prav zato je odklonil tudi avdijenco francoskega žurnalista, ker hoče ostati tudi v bodoče skrajno zmeren in vzdržljiv. V odgovoru papežem, katerega priobčuje »Matina« doslovno, se izreka papež proti katoliškemu časopisu, ki je skušalo hujskati proti vladi ter spraviti Vatikan v največjo zadrego. Papež meni, da je zlepa največ opraviti in daje najlepši zgled vsemu katoliškemu duhovništvu, ker se ravna po povelju Kristusovem: »Dajte cesarju, kar je cesarjevo in Bogu kar je božje.« No, duhovništvo se malo briga za ta zgled.

Najnovejše politične vesti.

Deželnozbornske volitve na Koroškem so razpisane: 5. novembra splošna (nova) ali četrta skupina, 10. novembra kmečke občine, 13. novembra mesta, trgi in trgovska ter obrtna zbornica in 15. novembra veleposestvo. — Podržavljenje avstro-ogrške državne železnične družbe hoče vlada izvršiti kot koncesijo Čehom. Češki listi pa odločno zanikajo, da bi tako podržavljenje bilo češki narodnosti v korist. — Kossuthova stotnica se obhaja danes po celi Ogrski, posebno slovesno v Budimpešti. Tam so vse šole, trgovine, banke itd. zaprte, celo sodišča praznujejo. — Nagodbena pogajanja se začnejo zopet v torek dne 23. t. m. — Bivši praški župan dr. Podlipný bo kandidiral na prigovarjanje Mladočehov za državnozbornski mandat v Starem mestu, ker je dosednji poslanec Bělský odstopil. — Luegerju se majajo tla. Dunajski krščanski socialisti kandidirajo Luegerja za deželni zbor v notranjem mestu, ker se je bati, da bi v dosedanjem svojem okraju podlegel naprednemu kandidatu. — Zoper hrvaškega književnika Stefana Radića je naperil državni pravdnik obtožbo zaradi hujskanja k upor. — Mednarodni kriminalistični kongres je otvoril 17. t. m. ruski pravosodni minister Murawiew v Peterburgu. Udeležba je iz vseh evropskih držav. — Vstaja v Južni Ameriki. Dne 11. t. m. se je začela pri Tinaquillo bitka, ki je trajala štiri dni. Vladne čete pod poveljstvom generala Garrido so bile premagane. — Za balkanske Žide. Državni tajnik Severne Amerike se je obrnil pismeno na vse zastopnike pri onih državah, ki so podpisale Berolinsko pogodbo, naj vplivajo na Rumunijo, da se bo z Židi človeško ravnalo ter ne bodo trumoma brez sredstev prihajali v Ameriko.

Dopisi.

Iz Šmartna na Paki. (Odgovor »Slov. Gospodarju«.) V »Slov. Gospodarju« se je neki tukajšnji dopisun (ptiček, ki se skriva liki afričanskemu noju, a ga je lahko spoznati po njegovem perju) silno razkoratil nad razkritji, katere je obelodanil »Slov. Narod«. Skušaj oprati nekatere tukajšnje »mogočnjake«, pa ne more ovreči niti ene naše trditve. Omejiti se je torej moral na to, da resnico prav po liguorijanski morali zavija ter osebno napada »Narodovega« poročevalca. Da, da, tisti politični »samosrajnik« je, ki vas je pokazal svetu v vaši celi nagoti. On je, kateri vam je stopil na tilnik in je opozoril c. kr. oblasti, da bodejo tudi pri nas napravile konec nepravilnosti v obč. upravi.

On je, katerega bi vi, da bi živeli še v 15. ali 16. stoletju, gotovo na grmadi zažgali. Pa, hvala Bogu, živimo v XX. veku, v ustavni državi; vsi imamo pravico ne le davke plačevati, ampak tudi postavno zajamčenih političnih pravic se posluževati.

Značilno je, da je prav tisti dan, ko je prinesel »Slov. Gospodar« ta nesramni dopis, bil klerikalni hujškač Janez Koren pri sodnji v Šoštanju zaradi obrekovanja za časa obč. volitev obsojen na 5 dni zapora, poostrenega s postom in na povrnitev sodnih stroškov. Bodoče sodne obravnave pa utegnejo prinesiti še marsikaj zanimivega. In taki ljudje upajo si še komu v obraz reči, da je lažnivec in obrekovalec. Sram naj vas bode!

Glede kratne knjige razburjeni dopisun »Naroda« ni prav čital; vse drugo je istina, da se je po fari govorilo, imena so na razpolago. Sicer pa pustimo zadnjo besedo c. kr. oblastim, katere imajo vse dogodke preiskati in sokrivce po postavi kaznovati. Da omenimo še enkrat »inteligentneža« in »brezsrajnika«, reči moramo, da ima ta sedaj še svojo srajco in je tudi še marsikomu do kakšne srajce pripomogel, kar pa o nekaterih tukajšnjih »velikih in vsemogočnih politikih« ne moremo reči; kajti oni morajo še le okoli itak že revnega kmeta in vinogradnika beračiti, da si kupijo kakšno srajco in drugih vsakdanjih potreb.

Sicer pa naj izjavimo še enkrat slovesno, da velja pri nas boj edino le korupciji in samovoljnosti v obč. upravi; kedar bode politično mrtva, to se pravi brezplivna neka oseba, potem bode se vrnil v našo veliko, lepo občino zopet ljubljeni mir in red, katerega vsi želimo. Pri nas nimamo ne klerikalcev, ne liberalcev, ne socialnih demokratov; kajti za take pojme naši ljudje še niso politično zreli. Imamo pa močno stranko, ki je s sedanjimi razmerami nezadovoljna in se nikakor ne pusti dalje terorizirati. Naj pride na krmilo Peter ali Pavel, vsak bode pravičnejši. Župnika in vero potegnili je le sladek jeziček osebe, kateri velja ves boj, za seboj v politično blato. Gosp. župnik, ali se še spominjate, kako ste se hodili pred 12 leti nad tisto osebo nekam pritoževati? Nazadnje »Slov. Gospodar« še preti z razkritjem drugih zanimivosti. »Gospodarjevemu« poročevalcu se niti ne sanja ne, kakšne zanimivosti lahko mi objavimo, ako se nas prisili, da prestopimo meje vsake obzirnosti. Svaka sila do vremena!

Afera Wallburg pred sodiščem.

Skoro leto dni je tega, kar se je pri ljubljanskem deželnem sodišču začela preiskava v takimenovani zadevi Wallburg. Ernest Wallburg in njegova sestra Klotilda pl. Simics sta bila obdolžena, da sta sponarejenim dokumentom hotela dokazati, da sta zakonska otroka umrlega nadvojvode Ernesta, aretovan pa je bil privatni uradnik Makso Staudinger, češ, da je on ponaredil dotični dokument. Stvar je imela svojo predigro v obliki zasliševanj pri deželnem predsedništvu, ki se je vršila, še predno je sodišče vmes poseglo. Zahtevalo se je tudi, naj se v Budimpešti živečega Ernesta Wallburga izroči deželnemu sodišču v Ljubljani, kar pa se ni zgodilo. Tudi Klotilda pl. Simics je bila aretovana in prepeljana v Ljubljano, a čez nekaj dni zopet izpuščena. Končno je bil obtožen samo Staudinger, Ernest Wallburg in Klotilda pl. Simics, ki sta na podlagi tega dokumenta, ki ga je napravil Staudinger, zahtevala zapuščino nadvojvode Ernesta, pa nista bila tožena. Makso Staudinger, rojen v Gradcu leta 1871., po poklicu privatni uradnik, že kaznovan, je danes po ilimesečnem preiskovalnem zaporu prišel pred sodišče. Sodnemu dvoru je predsedoval nadsvetnik Fon, votantje so bili: nasvetnik Schneiditz in dr. Ferjančič ter svetnik Hauffen. Obtožbo je zastopal državni pravdnik Trenz, zagovarjal pa je dunajski odvetnik dr. Rosenfeld. Na razpravo je prišlo več poročevalcev in risarjev dunajskih listov.

Ko je bil obtoženec izprašan za generalije, je državni pravdnik Trenz predlagal, naj se obravnava vrši tajno, češ, da hoče zagovornik spraviti na razpravo rodbinske zadeve člana cesarske rodbine in da se bo moralo o teh zadevah sploh govoriti. Obtoženec Staudinger je izjavil, da ne bo rabil nikakih besedi, radi katerih bi morala razprava biti tajna. Zagovornik dr. Rosenfeld je priznal, da

pridejo na vrsto zadeve, ki se bodo morale tajno razpravljati, a v drugem naj bo razprava javna. Zagovornik in obtoženec bode ta zmerna. Ta proces se lahko imenuje proces obzirov. Obzire sme imeti državno pravdnštvo, ne pa sodnik. Dokler ni dokazano, da bi mogla javna razprava biti nevarna javnemu redu, dotlej se ne more urediti tajna razprava, da naj je tudi čitanje obtožnice tajno. V obtožnici gotovo ni napadov na člane cesarske hiše, sodniki pa sploh ne poznajo materiala in torej ne morejo vedeti, kaka je cela zadeva. Če se bo stvar tajno obravnavala, bodo ljudje lahko govorili, kdo ve kaj se je godilo pri ti obravnavi. Zagovornik je predlagal, naj sodni dvor šele po prečitaniu obtožnice sklepa o predlogu državnega pravdnštva, in dalje je predlagal, naj se, izvzemši jednega spisa, vsa obravnava vrši javno. Državni pravdnik Trenz je zavrnil, da komu na ljubo predlaga tajno obravnavo, češ, predlaga jo iz ozirov na javni red. Skoro vsi spisi se bavijo z rodbinskimi zadevami nadvojvode Ernesta. Kakor rudeča nit se vlečejo te zadeve po celem aktu in zato ne gre, da bi bila razprava deloma javna deloma tajna. Zagovornik dr. Rosenfeld se je postavil na stališče, da to niso napadi na člana cesarske rodbine, če se javno razpravlja, je li bil dotični član oženjen ali ne, češ, saj smo državljani, ne bizantinci. Sodni dvor je najprej odločil, da se obtožnica prečita pri javni razpravi.

Obtožnica pravi, da je Makso Staudinger začetkom junija leta 1899. iztrgal iz vojaške poročne matice, shranjene v ljubljanski garnizijski bolnici, list in posnemaje pisavo umrlega vojaškega kurata Josipa Zamejca vpisal na ta list poroko nadvojvode Ernesta z Lavro Skublitz, imenovano baronico Wallburg. Kot priči pri poroki sta imenovana nadvojvoda Henrik in hišnik Martin Železnik. Stori je to v svrhu, da bi Wallburgi mogli dokazati, da je bila njih mati z nadvojvodo Ernestom cerkveno poročena. Na podlagi te ponarejene listine so se Wallburgi dne 5. julija 1899 naznanili dvornemu uradu kot dediči nadvojvode Ernesta in so 15. feb. vročili nadvojvodi Rajnerju v ti zadevi posebno spomenico. To pa ni imelo vspeha. Kuratorjem zapuščine je bil imenovan dunajski odvetnik dr. Reich, ki je imel nalogo preiskati, če so zahteve Wallburgov utemeljene. Ker pravi po Staudingerju izdelani poročni list, da se je nadvojvoda poročil l. 1858., v resnici pa je nadvojvoda šele l. 1859. prišel v Ljubljano, se je začela sodna preiskava. Ta preiskava je izkazala, da sta Staudinger in Wallburg prišla mesca maja l. 1899 v Ljubljano, da bi tu dobila dokaze, da je bil nadvojvoda Ernest poročen z Lavro Skublitz. Denarja nista imela. Podpirala sta jih Klotilda pl. Simics in neki Jos. Vogel z Dunaja. Wallburg se je predstavil kot baron, Staudinger pa je veljal za njegovega tajnika. Zнала sta si pridobiti spoštovanje in zupanje, tako, da se jim je dalo poročno matico na vpogled. Wallburg in Staudinger sta bila opetovano pri vojaškem kuratu Ivanetiču in sta pregledovala vojaško poročno matico. Pri ti priliki sta videla v matici list, na katerem je bil spodaj precej velik nepopisan prostor. Začetkom junija se je Staudinger vtihotapil v sobo kurata Ivanetiča in iz matice iztrgal ta list. Pred hišo ga je čakal Wallburg. Šla sta v restavracijo na južni kolodvor in tam je Staudinger na ta list zapisal, posnemaje natančno Zamejcevo pisavo, kar mu je Wallburg bil zapisal na neki listič. Veljavo tega dokumenta so potem Wallburgi podprli s pismom nadvojvode Ernesta na Klotildo pl. Simics, v katerem pismu priznava nadvojvoda, da je bil z Lauro Skublitz pravilno poročen, katero pismo je tudi Staudinger ponaredil, in dalje z izjavo stolnega dekana in kanonika Andreja Zamejca v Ljubljani. V tej izjavi pravi kanonik Zamejce pod svojo duhovniško prisego, da mu je njegov brat, umrli vojaški kurat Josip Zamejce, povedal, da je poročil nadvojvodo Ernesta z Lavro Skublitz. Pozneje pa je kanonik Zamejce izpovedal, da vsebina te njegove, pod duhovniško prisego storjene izjave, ni resnična in da je bil zapeljan po ponarejenem matičnem listu, da je to izjavo izdal. Obtožnica predlaga, da se Makso Staudinger obsodi zaradi poskušene goljufije. — Ko je bila obtožnica prečitana, je sodni dvor sklenil, da se bo nadaljnja obravnava vršila tajno. Zagovornik dr. Rosenfeld je na to imenoval tri dunajske žurnaliste, ki jih je bil s seboj pripeljal, za svoje zaupnike, ostalo občinstvo pa se je moralo odstraniti. Razsodba bo šele zvečer izrečena.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. septembra.

— Druga slovenska umetniška razstava se odprla jutri, v soboto 20. t. m. Otvoritev bo svečanostna in se vrši ob 12. Pristop imajo radi pomanjkanja prostora le povabljeni dostojanstveniki, društva, uredništva, dame in člani društva. Včeraj se je poklonila društvena

deputacija vsem ljubljanskim honoracijam. Aranžma je posrečil jako okusno in jury je sprejela približno poldrugsto umotvorov; nad 70 del pa je bilo odklonjenih. Jutrišnja otvoritev ni le samo edino umetniškega pomena, nego splošno kulturnega. Pri nas je vpodabljaljoča umetnost, katero so včasih naši predniki mnogo bolj gojili kakor mi do zadnjih let, dvignilo iz smrtnega spanja slovensko umetniško društvo. S prvo razstavo smo pokazali tujcem, da smo Slovenci popoln narod, da imamo svoje zastopnike na vseh poljih umetnosti, pokazali smo, da imamo pravico reči, da smo kulturni narod. Kakor pa je bila prva razstava le bolj namen, gorenje dejstvo konstatirati, tako bo pokazala druga izložba, da stopamo korak za korakom navzgor in se bližamo, oziroma smo tudi ponekod že dosegli svetle višave čiste umetnosti. Jutrišnji dan bo dan ponosa za našo umetnost in za našo kulturo, in dasi bo to slavje tiho in brez velikega hrupa, vendar bo svečano in praznično, kakor se spodobi resni umetnosti.

— **Iz Novega mesta** nam pišejo 18. septembra: Kakor znano, so se klerikalci letos v boj spustili v volitvah za novi občinski odbor. Vpili so, da so vsi razredi njihovi. Danes je prišel prošt g. dr. Elbert k liberalcu ter ga prosil, naj v vsaki družbi naznani, da on nima svojih rok v tej volitvi. Die Trauben sind zu sauer! Podgane zapuščajo tonečo ladjo. Ali ta izid bi pa vendar v našem mestu gosp. dr. Elbert preračunili znal, preden so se pridruževali volilke in volilci za klerikalne kandidate. Torej gosp. prošt nimajo nič opraviti z volitvami novega obč. odbora, povedali so to dva dni pred volitvijo, ko so videli, da ne bo nič kruha iz klerikalne moke! — Po volitvah več o tem, zakaj tako.

— **Nemška farška bisaga na Slovenskem!** Po deželi na Dolenjskem se klati stara oseba ženskega spola v črni obleki, našemljena kakor lucifer, z veliko srebrno svetinjo na prsih ter berači za neki nemški »Schulverein« na katoliški podlagi. Takoj ko na kljuko pritise ta vandrovska bisaga, uporabi besede: »Unser Protektorator ist Erzherzog Franz Ferdinand« in tako izvabi vedno kako svoto iz našega ubožnega ljudstva. Naša duhovščina ni teh ljudi nič kaj vesela, ki jim pred nosom posnema mleko, a še bolj protestiramo mi davkoplačevalci, da jim dovoljuje višja oblast beračiti pri nas. Ako ne more mogočni nemški narod vzdrževati svojega katoliškega »Schulvereina«, naj ga razpuste ali pa naj berejo med svojim narodom. Najbolj ostudno pa je, da pri tem beračenju izkoriščajo te beračice visoko osebo naše vladarske hiše. Farška bisaga je pač povsod jednako predrzna!

— **Človekoljuben človek.** Znani klerikalec Kobi na Bregu pri Borovnici ima za hlapca človeka, ki je sicer krščen in pobožen, drugače pa popolna živina. Ta hlapec je brez najmanjšega vzroka nekega 82letnega starčka tako treščil ob tla, da ostane starček pohabljen, ali že ne umrje valed dobljenih poškodb.

— **Z Vipavskega.** Dne 17. t. m. sedela sta na zatožni klopi pri deželnem sodišču v Ljubljani gg. Alojzij Kobal, gostilničar in posestnik v Podkrajju, in Ant. Kobal, posestnik iz Bele: Bila sta namreč obtožena radi podkupovanja glasov. Trdili so klerikalci, da sta hotela podkupiti pri zadnji občinski volitvi v Podkrajju znane pristajaše klerikalne stranke A. Kobala, da bi isti na njih stran volil. Ker pa to ni bila resnica, temveč navadna farška laž, sta bila oproščena. Da sta hotela podkupiti, pričala je klerikalna žena že omenjenega pristajaše Kobala, namreč le dotlej, dokler je stala v Vipavi pred g. Polenškom, ko pa je prišla v Ljubljano, se ji je zjasnilo v glavi, da trdi laž in tako ni hotela priseči na prejšnjo svojo izjavo. No, ona bo kričala, da je nedolžna in da niso prav sodili, saj ona in njeni sinovi so vedno nedolžni, če prav pri kaki priliki komu glavo razbijejo.

— **Popravek** v zadevi rajncega g. dr. Rado Ferlana. V številki z dne 5. avgusta poročali smo o smrti rajncega ljubljanskega zobozdravnika g. dr. Rado Ferlana ter omenili, da je on prestradal dijaška leta in moral premagati neizmerne materijalne težave. Kakor smo se sedaj preverili, nismo bili v tem oziru prav po-

učeni in danes rade volje popravimo, da je rajni dr. Rado Ferlan učeval kot dijak in tudi na vsedilišči izdatno podpora svojega očeta in g. profesorja Janeza Jenseka.

— **Iz Litije** se nam poroča, da se ljudska veselica v korist pogorelcem v Martinjaku vrši v nedeljo dne 21. t. m. popoldne v gostilni pri »Fortuni«. Za slučaj skrajno neugodnega vremena preloži se veselica na prihodnjo nedeljo.

— **Koncert na Uncu** poleg Rakeka v prostorih g. Beleta se vrši v korist pogorelcem v Martinjaku. Koncertne točke izvaja godba sl. c. kr. pešpolka št. 79, ban Jelačić. Spored obsega razne slovanske in druge točke. Skrbljivo je za razno zabavo ter se bo končno tudi plesalo. Začetek je ob 3. popoldne ob vsakem vremenu. V slučaju dežja v dvorani. Vstopnina za osebo 1 K, družinske karte 2 K. Z ozirom na blagi namen se preplačila hvaležno sprejemajo. — K veselici vabijo samci rakovske okolice.

— **Na Zgornjem Berniku** udaril je pred tremi tedni neki fantalin iz Hočevarjevega grabna nekega Bonota Arbana smrtnonevarno po glavi, da bode radi te rane v kratkem umrl, sedaj grozi pa še njegovemu bratu s sekuro. Zakaj se tako nevaren človek ne spravi pod ključ?

— **Vremensko opazovališče na Kredarici (2515 m).** Poročilo za mesec avgust t. l.: Srednji zračni tlak 556.49 mm, najvišji 560 mm, (6), najnižji 551.5 mm (12); srednja toplota +5.9° C (7), najvišja +19° C (7), najnižja 4.4° C (13). Srednja relativna vlaga 88%. Mesečna padavina v 13 dneh 129 mm, največ 32.4 mm (17). Prevladovali so severno-zapadni vetrovi. Snežilo je dvakrat, meglenih dni je bilo 7, štirikrat razsajal je vihar, neviht ni bilo. Za turistiko bilo je vreme precej ugodno, v koči oglasilo se je tudi 175 turistov, dočim jih je bilo meseca julija radi slabega vremena in velikega snega samo 31. — »Slov. plan. društvo«.

— **V 14 dneh 9 shodov** je napovedal celjski poslanec Pommer. Mož se navzije mirno počitnice, tik pred otvoritvijo državnega zbora se šele pokaže svojim volilem, da si utrdi zaupanje ter si izvežba lezik za »parlamentarne« medklice. Celo poletje pa je imel »ahtung na cuk« kje na tujem.

— **Nevarna sejmarska tatova** je imelo te dni pred seboj celjsko porotno sodišče. To sta 56letni brezposelni Karol Findeisen iz Št. Pavla in 64letna brezposelna Urša Cizer iz Teharjev. Živila sta se od samih tatvin po sejmi, kjer sta sporazumno operirala, kar jima je tolika nesla, da je naenkrat Findeisen vložil v hranilnico 530 K kot »prislužek« enega sejma. Pred sodiščem se nista hotela poznati, ter je vsak za se trdil in se rotil, da drugega še nikdar videl ni. No, končno pa se je doglalo, da imata v Mariboru nezakonsko hčerko, pri kateri tudi živita. Findeisen je dobil 10 let, »Urška« pa 7 let.

— **Sadni in vinski trg v Gradcu.** Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se naznanja, da priredi mestna občina Gradec od 9. do vštetega 12. okt. t. l. sadni trg in od 6. do vštetega 9. novembra t. l. sadni in vinski trg v Gradcu, Keplerstrasse 114. S prvim tergom je združeno premiranje zlaganja razvrstitve sadja, z drugim pa premiranje sadja njega pridelka, zlaganja in razvrstitve. Na te trge se opozarjajo zlasti oni krogi, ki kupujejo štajersko sadje in štajerska vina (trgovci s sadjem in vinom, gostilničarji itd.) Dotični razglas in tržni red se lahko pregleda tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— **Sinaho zaklal.** Poročali smo svoječasno, kako zverinsko je zaklal 55letni Ivan Škrk pri Trstu svojo sinaho dne 14. aprila t. l. Dne 17. t. m. je tržaško porotno sodišče obsodilo morilca na smrt.

— **Ob žepno uro je prišel** danes ponoči v gostilni neki tuj železniški sprevodnik. Bil je še žejen, a ni imel drobiža pri sebi, pač pa žepno uro. Vprašal je človeka, ki je hodil po gostilni semtertje, če je on gostilničar in ko mu je ta to potrdil, ponudi mu je uro v zastavo za dve kroni do drugega dne. Sprevodnik je dobil denar, gostilničar pa je z uro odšel. Danes je prišel sprevodnik h gostilničarju po uro, in prepričal se je, da je uro dal

v zastavo drugemu človeku, ki ga je naglagal, da je gostilničar. Ta človek je z uro pobegnil.

— **Postopač v ženski srajci,** o katerem smo včeraj poročali, da ga je prišla ljubljanska policija, je ukradel povrtnik, kateri se je dobil pri njem, gosp. Rudolfu Kukecu v Laškem trgu. Gosp. Kukec je bral v našem listu dnevno vest o prijetem postopaču in o pri njem dobljenem povrtniku in je na to takoj sporočil tukajšnji policiji, da je bil njemu v nekom tukajšnjem hotelu ukraden tak povrtnik, kakor se je dobil pri postopaču Otonu Veiszkoppu.

— **Okraden gledališki igraloc.** V nekom tukajšnjem hotelu so bili danes ponoči gledališkemu igralcu R. L. z Dunaja ukradeni čevlji, katere je tat potem prodal v jedni gostilni nekemu krošnjarju. Policija je danes prišla postopača Josipa Martiraza iz Trsta, kateri je bil na sumu, da je tatvino izvršil. In res se je neki izkazalo, da je on pravi tat, ki je v zadnjem hotelu že več reči pokradel.

— **Z odra padel** je včeraj popoldne v Želimljah zidarski mojster Josip Žitnik iz Št. Jurja pri Šmarji. Poškodovan se je prav hudo na glavi. Ko so ga prepeljali v bolnico, ni mogel več govoriti.

— **Z drevesa padel.** Janez Prelo, 28 let star, kajzarjev sin na Vipavskem, je padel včeraj s češpljevega drevesa, se pobil na glavi in si zlomil levo roko. Prepeljali so ga v bolnico.

— **V pijanosti pobil** se je včeraj popoldne na Erjavčevi cesti neki železničar. Padel je z glavo na kamen. Policaj ga je spravil domov.

— **Promenadni koncert društvene godbe** bo jutri ob ugodnem vremenu pri »Mestnem domu« od polu 8. do polu 9. ure zvečer.

— **Tedenski izkaz** o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 7. do 13. septembra 1902. Število novorojencev 20 (=29.70‰), mrtvorojenca 2, umrlih 17 (=25.24‰), mej njimi jih je umrlo za tifuzom 1, za jetiko 5, valed ne-zgode 1, za različnimi boleznimi 10. Med njimi so bilo tujci 4 (=23.5‰), iz zavodov 8 (=47.1‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škarlatico 1, za grižo 4, za vratico 1 oseba.

* **Najnovejše novice.** Velika defraudacija se je razkrila v deželni banki na Dunaju. Uradnik Jelinek je poveril 1,259.000 K ter zbežal. — Nenavadna poroka. Višje poljsko plemstvo je zelo razburjeno, ker se je neka grofica vdova iz najslavnejše rodovine poročila z navadnim delavcem na njenih posestvih. Kmet je trideset let mlajši od grofice. — 84 transportnih vlakov je odpeljalo vojaštvo z velikih manevrov na Ogrskem. Vsega vojaštva s častniki vred je bilo 67.419, nadalje 3849 konj in 272 voz. Razposlati jih je bilo treba v 54 garnizij. — Z bombo je prišel neznan mož te dni v deželno banko v Alaski ter zahteval 20 tisoč dolarjev. Ko pa je vrgele bombo, je le njega samega raztrgala. — Jesenski poljski prideški na Ogrskem kažejo slabo. Tudi sadja in grozdja bo malo. — Zopet mejni prepir med Ogrsko in Galicijo. Dunajec je odtrgal večji kos ogrskega nabrežja ter ga odnesel na gališko stran. Ogrski posestniki so šli za svojo zemljo ter postavili na gališki strani ogrske mejnike. Valed tega je prišlo do preprirov, da morajo orožniki čuvati, da se sovražne stranke do razsodbe ne zgrabijo. — Zblaznel učitelj v vasi Seendam na Hanoveranskem je zadavil pet otrok, sedem pa močno ranil, potem je skočil v ribnik ter utonil. — Nadržt za zopetno zgradbo stolpa sv. Marka je ministrstvo izdelalo. Stroški zgradbe so proračunjeni na dva milijona lir. — »Kikeriki« degradiran. Lastnik dunajskega humorističnega lista »Kikeriki«, vpokojeni nadporočnik G. Ilger, je valed častnega sodišča degradiran.

* **Izseljevanje.** Ameriška pisarna za priseljevanje je ravnokar obelodanila izkaz izseljencev iz raznih dežel v trgovskem letu 1902 v Združene države. Vseh skup se je izselilo v tem letu 648.743 oseb, ali za 160.825 več nego lani. Po državah je bilo več izseljencev kakor lansko leto: iz Avstro-Ogrske za 58.599 oseb, iz Italije za 42.379, iz Rusije in Finlandije za 22.090, iz Japonskega za 9001, iz Nemčije za 6651, iz Norvegijske za 5236, iz Grčije za 2194, iz Danskega za 2005 in iz Švedije za 7751 oseb več. Manj kakor lansko leto se je priselilo iz Irlandije za 1128, iz Kitajske za 810 in iz Turčije za 200 oseb. — Največ priseljenecv je bilo iz sledečih držav: iz Italije 178.385, iz Avstro-Ogrske 171.989, iz Rusije in Finlandije 107.347, iz Švedije 30.894, iz Irske 29.138, iz Nemčije 28.304,

iz Norskega 17.484, iz Japonskega 14.270 in iz Angleškega 13.575.

* **Ljudje mró od nalezljive živinske bolezni.** Gdš. Kimball je umrla v Kansasu v Ameriki za boleznijo »Lumpy law«, katere se je nalezila od goveje živine. Neki mož z imenom Cochran bil je za isto boleznijo priveden v bolnišnico. Zopet neki drugi mož, čegar ime ni znano, nalezel se je boleznijo, ker je v ustih zvečil slamo. Cochran nalezel se je boleznijo ko je ležal na pašniku, na katerem se je pasla z boleznijo bolna goveda.

* **Lueger častni — črevljjar.** Društvo črevljjarjev na Dunaju je imenovala župana dr. Luegerja svojim častnim članom ter mu je izročil predsednik društva častno diploma.

* **Strašna nesreča** se je dogodila nedavno na državni železnici na postaji Frischau; 65letni delavec Gaiosch se je vozil z vlakom, a je skočil tako nesrečno s še premikajočega se vlaka, da je padel na tir in preko njega je šlo 16 vagonov.

* **Fecondité.** Nedavno je bila obsojena v Parizu neka Armandina Schmidt na 2 meseca ječe, ker je ukradla v prodajalni nekaj čipk in svile za svojo šestnajsto hčer, ki jo je hotela omožiti. Pri obravnavi je povedala žena, da ima 23 živih otrok. No, njen mož bo dobil za te velikanske zasluge bržčas tudi kmalu spomenik.

Društva.

— **Ljubljanskega kolesarskega društva »Ilirija«** na 21. t. m. določena dirka in veselica se radi slabega vremena za letos opusti ter napravi društvo vsled tega dne 9. novembra t. l. veliko zabavno plesno veselico v areni »Narodnega doma« z jako bogatim sporedom.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 19. septembra. Defraudacija, ki se je zgodila pri »Länderbanki«, vzbuja kolosalno senzacijo. Jelinek ni defraudiral le 1,200.000 kron, kakor se je včeraj zvečer razglasilo, nego blizu pet milijonov kron. Jeden del tega denarja dobi banka nazaj, ker ima Jelinek pri raznih bankirjev nekaj naloženega denarja in je tudi angažiran pri nekih dobrostoječih industrijskih podjetjih. Velika večina poverjenega denarja je seveda izgubljena. Kako je Jelinek mogel poveriti toliko svoto, to še ni pojasnjeno. Na borzi je stvar povzročila precej strahu. Včeraj so papirji Länder-banke še stali na 425, davi so padli na 220, a kurs se je opoldne zboljšal na 389. Jelinek je iz dunajske okolice brzojavil svojemu odvetniku, naj uredi njegovo zadevo, sedaj pa se razglasa, da se ustrelil, kar pa še ni potrjeno.

Dunaj 19. septembra. Odvetnik dr. Rihard Mandl je bil danes zaradi poverjenja obsojen na dve leti ječe.

Budimpešta 19. septembra. Kossuthova slavnost se vrši doslej mirno. Službe božje v protestantski cerkvi se ni udeležil noben član vlade. Popoldne bo velikansko defiliranje pred Kossuthovim grobom. Udeležijo se defiliranja več tisoč oseb. Društva položé vence na grob.

Pariz 19. septembra. Vojno ministrstvo je znanega podpolkovnika Saint-Remyja penzioniralo.

Pariz 19. septembra. Vlada je odredila, da se vse laicizirane šole polagoma odpro.

Narodno gospodarstvo.

— **Dobavni razpis za male obrtnike.** Trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani se naznanja, da namerava c. kr. ministrstvo za domobrambo potreboščino raznovrstni in oblačilnih in opravnih predmetov nabaviti pri malih obrtnikih. Dobave se sme udeležiti vsak samostojen obrtnik, ki stanuje v tostranske državni polovici, in sicer samostojno ali kot ud obrtne zadrage. Predmeti, ki jih je dobaviti, so: bluze, hlače, ulanke, životni opasniki, črevlji različne velikosti, usnjeni pasi z zaponi, različni jermeni, tornistre, uzde, taške itd. Kolekovane ponudbe po predpisnem vzorcu morajo najkasneje do 18. novembra 1902 12. ure opoldne dospeti na c. kr. ministrstvo za domobrambo na Dunaju. Uzorci predmetov, katere je dobaviti, se lahko v pogledajo, za čevlje tudi lahko kupijo pri glavnem skladišču vojne uprave na Dunaju. Razglas za natančnejimi pogoji, znamenek predmetov, cenik in ponudbeni vzorec se lahko pogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, katera na zahtevanje razglas tudi vpošlje.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 17. septembra 1902.

Skupni državni dolg v notah	101:15
Skupni državni dolg v srebru	101:05
Avstrijska zlata renta	121:15
Avstrijska krona renta 4%	100:35
Ogrska zlata renta 4%	120:30
Ogrska krona renta 4%	88:15
Avstro-ogrsko bančne delnice	1592:—
Kreditne delnice	885:—
London vista	239:55
Nemški državni bankovci za 100 mark	117:—
90 mark	23:41
90 frankov	19:07
Italijanski bankovci	94:70
C. kr. cekini	11:29

Žitne cene v Budimpešti

dne 19. septembra 1902.

Zaradi Košutove slavnosti je budimpeštanska borza danes zaprta.

30.000 kron znaša glavni dobiček olomuške razstavne loterije. Opozorjamo na to naše čitatelje, da se vrši srečkanje nepreklono dne 25. septembra 1902, ter da se vsi dobitki dobiteljem izplačajo tudi v gotovini po odbitku 10%.

Spominjajte se dljaške in ljudske kuhinje pri lgrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Umri so v Ljubljani:

Dne 16. septembra: Gabrijala Mrak, gostilničarjeva hči, 1 mes., Marije Terezijske ceste št. 14, vnetje črev. — Antonija Tratnik, višega davčnega nadzornika vdova, 47 let, Usnjarske ulice št. 1, spridenje jeter.

Dne 17. septembra: Franja Hren, delavčeva hči, 6 mes., Streljske ulice št. 15, krvna bula.

Dne 18. septembra: Karolina Pachner, zasebnica, 58 let, Dalmatinove ulice št. 10, otripenje srca.

V deželni bolnici:

Dne 14. septembra: Marija Cvar, delavčeva žena 74 let. Srčna hiba. — Matija Cajhen, 56 let, krvavenje možgan. — Marija Hren, gostilničarjeva žena. 68 let srčna hiba.

Dne 15. septembra: Eran Kastelic, posest. 16 let, Črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506 m. Srednji srčni tlak 736.0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah.
18.	9. zvečer	740.6	11.2	sl. szahod	oblačno	81 mm.
19.	7. jutraj	742.2	11.2	sl. vsvzh.	oblačno	
	2. popol.	742.8	16.5	sl. svzhod	pol. oblac.	

Srednja včerajšnja temperatura 12.0°, normala: 14.5°.

Restavracija „Národní dom“.

Izborna belo vino . . . liter 40 kr.
„ „ „ staro „ . . . „ 60 „

Žrebanje že v četrtek!

Olomuške razstavne srečke à 1 krono

Glavni dobiček 30.000 kron

prilporeča J. C. MAYER v Ljubljani. (1981-15)

— Vsi dobitki se izplačajo dobiteljem v gotovini po odbitku 10%. —

Vničujte muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-178)

Najboljše sredstvo je ameriški **Tanglefoot**

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev

IVAN JAK

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

Zastopstvo najbolje (1042-21) renomiranih

Dürkopp - koles

in **Waffenräder.**

Stenografa ozir. stenografijo

za slovenski in nemški jezik, ki se hoče priučiti tudi pisanju na pisalnem stroju, sprejme s 1. oktobrom t. l. 2265-2

odvetnik dr. Karl Triller v Kolodvorskih ulicah, „hotel Štrukelj“.

Povsem kvalificiran (2223-3)

solicitator

išče službe. Gre tudi na deželo.

Ponudbe na upravništvo »Slov. Nar.«

Za trgovino z mešanim blagom na deželi se išče dobro izvežbano

prodajalko.

Prednost imajo v manufakturi izurjene. — Natančneje se izve v upravništvu »Slov. Naroda«. (2250-2)

2 trgovska pomočnika

večja posla v večji trgovini na deželi z mešanim blagom in železnino, solidna, se vsprejmeta takoj. 2235-3

Nad 24 let stari imajo prednost. Ponudbe pod »soliden« na uprav. »Sl. Nar.«

Dobro izurjenega urarskega pomočnika

sprejme (2271-1)

Anton Murovec urar v Radovljici.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. z. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Arnstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Heb, Francove vate, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Krope. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — **Proga v Novomestu in v Kočevju:** Osonni vlak: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomestu, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano j. z. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 8. uri 25 m jutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovec, Beljak, ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Hebe, Marijinih varov, Plazja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Carina, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Land-Gastein, Ljubna, Celovec, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Krope. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Hebe, Marijinih varov, Plazja, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta. **Proga iz Novega mesta in v Kočevju.** Osonni vlak: Ob 6. uri in 44 m jutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 38 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane j. z. kol. v Kamnik.** Mešani vlak: Ob 4. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano j. z. kol. iz Kamnika.** Mešani vlak: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Češnik & Milavec

Ljubljana, Lingarjeve ulice

prilporečata slavnemu občinstvu svoje lepe zalogo raznovrstnega blaga

za (2274-1)

jesensko in zimsko

Cene sezono. nizke.

10 gld.

Za mesečnih obrokov dobi vsak

enoletni prostovoljnik

popolnoma po predpisih obleko in oborožbo

v „Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, vogal Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3.

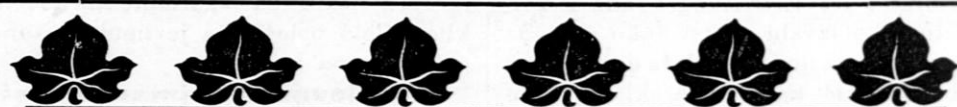
Podružnica tvrde: F. M. Netschek

podjetje za uniformiranje c. kr. priv. južne železnice.

Uniformiranje gg. c. kr. uradnikov drž. železnice. Oborožba in ekvipiranje gg. častnikov c. in kr. armade.

Naročila civilnih oblek po meri se izvrše natančno, fino in najmodernejše na Dunaju.

(2277-1) Z velespoštovanjem **O. Bernatović.**

Najnovejša

in največja izbira

šolskih in pisalnih potrebščin

kakor tudi razne druge tiskovine se dobivajo

po najnižji ceni

v trgovini s papirjem in akcidenčni tiskarni

Karola Tilla.

(2212-4)

Vsaka dama

si more po svoji želji izbrati iz velikanske zaloge paletotov, jopic, kostumov, plaščev in ovratnikov najnovejše mode v

„Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, na vogalu Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3.

Obleke za gospode in dečke, površnike, športne suknje, haveloke itd. vse velemoderno in po čuda nizki ceni.

Naročila po meri se izvršujejo na Dunaju točno, fino in jako moderno.

Blago za izbiranje se pošilja na vse strani brez povzetja.

Hkratu si usojam p. n. občinstvu naznaniti, da odprem v decembru t. l. ali v začetku januarja 1903 še drugo trgovino kot glavno skladišče in sicer v hiši g. Dreise, **Mestni trg št. 5**, in se ne bom vstrašil ne stroškov ne truda, da isto opremim kar najbolj krasno in elegantno.

(2240-3)

Z velespoštovanjem

O. Bernatović.